

**ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ КООПЕРАТИВНИЙ
ТОРГОВЕЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ ІНСТИТУТ**

МАТЕРІАЛИ

II Всеукраїнської науково-практичної конференції

**«ТРАНСФОРМАЦІЙНІ ПРОЦЕСИ В ЕКОНОМІЦІ:
ВІД КОНКУРЕНЦІЇ ДО КООПЕРАЦІЇ»**

**м. Хмельницький
24 жовтня 2024 р.**

Міністерство освіти і науки України
Всеукраїнська центральна спілка споживчих товариств
Хмельницька облспоживспілка
Хмельницький кооперативний торговельно-економічний інститут
Львівський торговельно-економічний університет
Полтавський університет економіки і торгівлі
Вінницький кооперативний інститут

МАТЕРІАЛИ

II Всеукраїнської науково-практичної конференції

**«ТРАНСФОРМАЦІЙНІ ПРОЦЕСИ В ЕКОНОМІЦІ:
ВІД КОНКУРЕНЦІЇ ДО КООПЕРАЦІЇ»**

м. Хмельницький
24 жовтня 2024 р.

Рекомендовано до друку вченою радою Хмельницького кооперативного торговельно-економічного інституту (протокол № 3 від 06 грудня 2024 р.)

Рецензенти:

МЕЛЬНИК Ірина, д.е.н., проф., завідувач кафедри туризму та готельно-ресторанної справи Львівського торговельно-економічного університету.

МІЩУК Ігор, д.е.н., проф., проф. кафедри підприємництва, торгівлі та логістики Львівського торговельно-економічного університету.

ПЕЛИК Леся, д.т.н., проф., проф. кафедри товарознавства, митної справи та управління якістю Львівського торговельно-економічного університету.

Редакційна колегія: *ТЕЛЯЧИЙ Юрій* – голова, д.і.н., проф., президент Хмельницького кооперативного торговельно-економічного інституту, голова Хмельницької обласної організації Національної спілки краєзнавців України; *ЗАМАЗІЙ Оксана* – заступник голови, д.е.н., проф., проректор з наукової роботи Хмельницького кооперативного торговельно-економічного інституту; *МАТВССВ Андрій* – к.і.н., доц., віце-президент Хмельницького кооперативного торговельно-економічного інституту; *ЛЯШУК Катерина* – к.е.н., директор Хмельницького кооперативного фахового коледжу Хмельницького кооперативного торговельно-економічного інституту; *ДЖЕРЕЛЕЙКО Світлана* – к.е.н., доц., декан факультету управління, підприємництва та права Хмельницького кооперативного торговельно-економічного інституту; *САПОТНИЦЬКА Наталія* – к.е.н., завідувач кафедри підприємництва, торгівлі, логістики та готельно-ресторанної справи Хмельницького кооперативного торговельно-економічного інституту; *ТЯГУНОВА Наталія* – к.е.н., проф., проф. кафедри підприємництва, торгівлі, логістики та готельно-ресторанної справи; *ТРИШКІНА Ніна* – к.е.н., доц., доц. кафедри підприємництва, торгівлі, логістики та готельно-ресторанної справи; *БУЗНИЦЬКА Ірина* – викладач Хмельницького кооперативного фахового коледжу Хмельницького кооперативного торговельно-економічного інституту; *КУЧЕРУК Надія* – ст. викладач кафедри підприємництва, торгівлі, логістики та готельно-ресторанної справи; *ГРИЩЕНКО Марія* – викладач кафедри підприємництва, торгівлі, логістики та готельно-ресторанної справи; *ТРОФИМЕНКО Катерина* – викладач кафедри підприємництва, торгівлі, логістики та готельно-ресторанної справи.

T65 Трансформаційні процеси в економіці: від конкуренції до кооперації. *Матеріали II Всеукраїнської науково-практичної конференції*, м. Хмельницький, 24 жовтня 2024 р. / редкол.: Ю.В. Телячий (гол.) та ін. Хмельницький : ХКТЕІ, 2024. 247 с.

За достовірність викладеної інформації відповідальність несуть автори статей

Збірник містить матеріали II Всеукраїнської науково-практичної конференції «Трансформаційні процеси в економіці: від конкуренції до кооперації» з актуальних питань функціонування та розвитку сучасних економічних систем, інновації менеджменту, маркетингових технологій в сучасному бізнесі, фінансово-господарської діяльності та проблем оподаткування суб'єктів господарювання, розвитку підприємництва та торгівлі, інноваційних технологій у туристичному та готельно-ресторанному бізнесі, сучасного товарознавства, удосконалення правового забезпечення розвитку економіки та підприємництва, інновації у бізнес-освіті та управлінні знаннями, розвитку кооперативного сектора економіки.

Для освітян, науково-педагогічних працівників, здобувачів освіти, підприємців, громадськості, усіх, хто цікавиться трансформаційними процесами в економіці.

Електронна версія збірника оприлюднюється на офіційній сторінці ХКТЕІ:

<http://www.xktei.km.ua/naukova-diyalnist/naukovi-zahodi-vidannya-hktei/materiali-konferencij-hktei/>

Шпортъко Ганна
ІНСТРУМЕНТИ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ В МІЖНАРОДНОМУ МАРКЕТИНГУ 104

**ФІНАНСОВО-ГОСПОДАРСЬКА ДІЯЛЬНІСТЬ ТА ПРОБЛЕМИ ОПОДАТКУВАННЯ
СУБ'ЄКТІВ ГОСПОДАРЮВАННЯ**

Гудзь Тетяна, Прохоренко Олександр
РОЛЬ ТА МІСЦЕ КРЕДИТУВАННЯ ПРОМИСЛОВОСТІ ДЕРЖАВНИМИ БАНКАМИ 107

Колотуха Сергій
СТРАТЕГІЯ ВДОСКОНАЛЕННЯ КРЕДИТНИХ ВІДНОСИН В АГРАРНОМУ СЕКТОРІ
ЕКОНОМІКИ 109

Коляса Марія
АНАЛІЗ ПОДАТКОВИХ НОВАЦІЙ ДЛЯ ФІЗИЧНИХ ОСІБ ПІДПРИЄМЦІВ ТА
РОБОТОДАВЦІВ У 2024 РОЦІ 111

Лопатовська Оксана
НОВАЦІЇ В ОПОДАТКУВАННІ ДЛЯ СУБ'ЄКТІВ СПРОЩЕНОЇ СИСТЕМИ 113

Лопатовська Оксана, Бондарук Світлана
ЕКОНОМІЧНА СУТНІСТЬ ТА РОЛЬ ОБОРОТНИХ АКТИВІВ В КРУГООБІГУ
КОШТІВ ПІДПРИЄМСТВ 115

Морозова Ольга, Морозова Людмила
ПІДВИЩЕННЯ ПОДАТКІВ В УКРАЇНІ: РИЗИКИ ПОРУШЕННЯ КОНСТИТУЦІЙНИХ
ЗАСАД 117

Намонюк Василь, Пантюхов Адріан
РОЗВИТОК ТА ПЕРСПЕКТИВИ ЦИФРОВИХ ВАЛЮТ ЦЕНТРАЛЬНИХ БАНКІВ
(CBDC): ГЛОБАЛЬНІ ТЕНДЕНЦІЇ ТА УКРАЇНСЬКИЙ КОНТЕКСТ 118

Нікольчук Юлія
ФІНАНСОВА ПОЛІТИКА ЯК СУЧАСНИЙ ІНСТРУМЕНТ ПІДТРИМКИ ФІНАНСОВОЇ
СИСТЕМИ УКРАЇНИ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ 121

Педченко Наталія, Мележик Олександр
ЕМПІРИЧНЕ ДОСЛІДЖЕННЯ МЕТОДИЧНОГО ІНСТРУМЕНТАРІЮ РЕАЛІЗАЦІЇ
КОМПЛЕКСНОГО АНАЛІЗУ ФІНАНСОВОГО СТАНУ ПІДПРИЄМСТВА 123

СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМНИЦТВА, ТОРГІВЛІ ТА ЛОГІСТИКИ

Андрєєв Сергій, Андрєєва Валентина, Єлізєв Кирило
КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНІСТЬ ПІДПРИЄМСТВ В УМОВАХ ЦИФРОВІЗАЦІЇ 127

Андрєєв Сергій, Андрєєва Валентина, Лазарєва Дар'я
СУЧАСНІ РЕАЛІЇ РОЗВИТКУ ЦИФРОВОГО ПІДПРИЄМНИЦТВА 129

Дейнека Олександр, Боряк Єлизавета
СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ СТРАТЕГІЧНОГО УПРАВЛІННЯ ЗАЛІЗНИЧНИМ
ТРАНСПОРТОМ В КОНТЕКСТІ ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНИХ ВИКЛИКІВ 130

Дибчук Людмила, Алексєєв Володимир
ОПТИМІЗАЦІЯ СИСТЕМИ КОМЕРЦІЙНОЇ ЛОГІСТИКИ НА ПІДПРИЄМСТВІ 132

Список використаних джерел

1. Неівестна О.В., Григоруку А.А., Литвин Л.М. Сучасні інструменти підтримки фінансової стійкості України в умовах воєнного стану. Економіка та суспільство. 2022. Вип. 39. URL: <http://dspace.tnpu.edu.ua/bitstream/123456789/26285/1/ertyui.pdf> (дата звернення: 13.10.2024).

2. Огляд інструментів підтримки фінансової стійкості в умовах воєнного стану в Україні. НІСД, 2023. URL: <https://niss.gov.ua/news/komentarijeksperitiv/ohlyad-instrumentiv-pidtrymky-finansovoyi-stiykosti-v-umovakh-vojennoho-10> (дата звернення: 13.10.2024).

УДК 658.14/17:167-028.46

Педченко Наталія, д.е.н., професор кафедри фінансів та банківської справи Полтавського університету економіки і торгівлі

Мележик Олександр, здобувач вищої освіти, ступеня магістра, освітньої програми «Фінанси і кредит» Полтавського університету економіки і торгівлі

ЕМПІРИЧНЕ ДОСЛІДЖЕННЯ МЕТОДИЧНОГО ІНСТРУМЕНТАРІЮ РЕАЛІЗАЦІЇ КОМПЛЕКСНОГО АНАЛІЗУ ФІНАНСОВОГО СТАНУ ПІДПРИЄМСТВА

Комплексний аналіз фінансового стану підприємства, організації чи установи – це систематична та повною мірою методично забезпечена складова фінансового аналізу з використанням широкого спектру різноманітного інструментарію та показників. Такий комплексний фінансовий аналіз базується на результатах співставлення та оцінки показників фінансової діяльності підприємства, організації чи установи та їх динаміці як на певну дату так і протягом звітного періоду. Спрямований комплексний фінансовий аналіз, зазвичай, на підвищення ефективності та якості фінансової діяльності на основі достовірної повної й об'єктивної інформації [3].

В залежності від цілей аналізу фінансової звітності і зацікавлених у його результатах користувачів застосовуються різні види аналізу і різний набір показників – фінансових коефіцієнтів, які представимо у таблиці 1.

Таблиця 1

Особливості застосування різних видів аналізу і показників – фінансових коефіцієнтів

Набір показників фінансових коефіцієнтів	Мета застосування
Абсолютні показники для ознайомлення із звітністю	дозволяють зробити висновок про основні джерела залучення коштів, напрями їх інвестування, джерела надходження, обсяги акумульованого прибутку, механізм розподілу дивідендів
Відносні відсоткові показники (Percentage Changes)	дозволяють аналізувати звітність і виявляти відхилення за найважливішими статтями фінансової звітності
Показники горизонтальних відсоткових змін (відносні показники динаміки) (Horizontal Percentage Changes)	характеризують динаміку зміни окремих статей фінансової звітності за рік або ряд років, зокрема темпи зміни у відсотках: обсягів капіталу, активів, власного оборотного капіталу, валового прибутку та інше
Показники вертикальних	передбачають співвідношення показників різних статей

відсоткових змін (відносні показники структури) (Vertical Percentage Analyses)	балансу або звіту про фінансові результати стосовно однієї обраної статті, зокрема питома вага у відсотках від обсягу продажів: собівартості реалізованої продукції, валового прибутку, виробничих витрат, доходу від основної діяльності, чистого доходу
Показники аналізу тенденцій (трендовий аналіз)	характеризують динаміку показників діяльності підприємства протягом ряду років у порівнянні з базовим періодом. Його мета – побудова лінії тренду прогнозованих показників розвитку, взятих за основу дослідження
Показники порівняльного аналізу з конкурентами	засвідчують рівень зіставлення окремих показників діяльності підприємства з показниками фірм-конкурентів однієї галузевої належності та приблизно однакових розмірів (із врахуванням різних методів звітності). Сприяє виявленню стратегії конкурентів і перспектив власного розвитку
Показники порівняльного аналізу зі середньогалузевими показниками	показують стійкість розвитку підприємства на ринку. Проводиться із врахуванням загальних змін стану кон'юнктури в галузі та в економіці країни в цілому, зокрема, рівня цін, динаміки відсоткової ставки, рівня забезпеченості сировиною і матеріалами
Фінансові коефіцієнти (Ratios),	свідчать про існування певних співвідношень між окремими статтями звітності. Значення таких коефіцієнтів визначається можливістю співставлення одержаних результатів із існуючими загальноприйнятими стандартними нормами – усередненими галузевими коефіцієнтами, а також із застосовуваними в країні або в конкретній фірмі показниками аналізу фінансової звітності

Джерело: складено автором на [2].

Існує наукова думка, що метою комплексного аналізу фінансово-господарської діяльності є не стільки визначення й оцінка фінансового стану підприємства, скільки збір інформації для проведення роботи, спрямованої на його поліпшення. Методика комплексного аналізу фінансового стану складається з таких етапів, що наведені у таблиці 2.

Таблиця 2

Методика комплексного аналізу фінансового стану підприємства

Етапи проведення комплексного аналізу	Мета заходів комплексного фінансового аналізу
Попередня оцінка чи експрес-аналіз фінансового стану	метою є наочна і проста оцінка фінансового стану та динаміка показників, що характеризують розвиток підприємства загалом. Ця оцінка проводиться на основі аналізу фінансової звітності підприємства, що дозволяє запропонувати висновки про стан та наявність у підприємства активів, джерел його формування, результатів діяльності.
Деталізований аналіз фінансового стану	передбачає побудову аналітичного балансу, оцінку й аналіз фінансового потенціалу, оцінку майнового стану і структури капіталу, аналіз фінансового стану, оцінку ліквідності і фінансової стійкості, аналіз ефективності фінансово-господарської діяльності, аналіз оборотності, аналіз рентабельності
Аналіз фінансового стану	включає загальну оцінку фінансового стану і його зміни за

підприємства	звітний період, аналіз фінансової стійкості підприємства, аналіз ліквідності балансу, аналіз фінансових коефіцієнтів
Аналіз фінансових результатів діяльності підприємства	здійснюється на основі аналізу рівня, структури і динаміки абсолютних показників фінансових результатів, аналізу рентабельності і ділової активності
Оцінка фінансового стану і його зміни	здійснюється на основі аналізу абсолютних показників фінансової звітності підприємства за звітний період
Аналіз ліквідності балансу	включає оцінку поточної платоспроможності та формування висновку про можливість збереження фінансової рівноваги і платоспроможності у майбутньому
Аналіз фінансових коефіцієнтів (тобто відносних показників фінансового стану)	дозволяє зіставити фінансовий стан даного підприємства з фінансовим станом конкурентів, а також проводити дослідження динаміки фінансового стану за звітні періоди

Джерело: складено на основі [1].

Характеристика основних методичних підходів до комплексної оцінки фінансового стану суб'єкта господарювання наведемо у таблиці 3.

Таблиця 3

Характеристика основних методів комплексної оцінки фінансового стану суб'єкта господарювання

Методи	Характеристика
Метод фінансових коефіцієнтів	Передбачає розрахунок певних показників, що характеризують фінансову стійкість, платоспроможність і ліквідність, рентабельність (прибутковість) діяльності, майновий стан та ділову активність. Склад і алгоритм розрахунку коефіцієнтів досить різноманітний і залежить від обраної методики, що затверджена нормативними документами або упорядкована певними науковцями
Оцінка фінансового стану з використанням абсолютних показників	Може бути використана для оцінки окремих сторін фінансового стану. Наприклад, для характеристики рівня фінансової стійкості з боку прибутковості підприємства на основі використання результатів маржинального аналізу; визначення типів фінансової стійкості за критерієм стабільності джерел покриття запасів
Рейтингова оцінка	Полягає у класифікації підприємств за певними ознаками виходячи з фактичного рівня показників фінансового стану і рейтингу кожного показника. Перевагою є можливість ранжування ряду підприємств за обраною ознакою
Бальна оцінка (спектр бальна оцінка)	Бальна оцінка полягає в проведенні аналізу фінансових коефіцієнтів шляхом порівняння отриманих значень із нормативними величинами і отриманні узагальнюючого показника, вираженого в балах. Спектр бальна оцінка при цьому передбачає використання «рознесення» цих значень за зонами віддаленості від оптимального значення
Матрична оцінка	Базується на побудові матриці сукупності фінансових показників, яка перетворюється на матрицю стандартизованих коефіцієнтів. Надає змогу здійснювати порівняльну рейтингову оцінку за певними показниками
Інтегральна оцінка	Результатом проведення оцінки є визначення інтегрального показника на основі застосування різноманітних методичних

	підходів. При цьому інтегральний показник може характеризувати як окремі складові, так і в цілому фінансовий стан підприємства
Дискримінантні моделі	Дозволяють визначити вірогідність настання банкрутства на основі розробки (або використання) інтегральної моделі аналізу фінансового стану підприємства. Виділяють одно- факторні (коефіцієнт Бівера, Вайбеля) та багатофакторні (модель Альтмана, Ліса, Таффлера, Спрінгейта, Терещенка, Савицької тощо) моделі

Джерело: [4].

Отже, методичний інструментарій реалізації комплексного аналізу фінансового стану підприємства – це комплексне дослідження фінансового стану підприємства, яке є результатом узгодженого використання різного методичного арсеналу для визначення взаємодії всіх елементів системи фінансових відносин підприємства, факторів впливу на них та характеризується системою показників, що свідчать про наявність, розміщення і використання фінансових ресурсів. Узагальнення методів комплексного аналізу фінансового стану підприємства надасть змогу встановити переваги й недоліки наявних існуючих методів, необхідність їх поліпшення з позицій поєднання сильних сторін та недоліків запропонованих методів й зручності їх практичної реалізації для ефективного управління фінансовим станом. В процесі прийняття управлінських рішень доцільно використовувати комбінування методів, адже вони забезпечать об'єктивність та повноту такого дослідження і охоплюють максимум показників, що свідчитимуть про результативність видів діяльності підприємства. Запропонований методичний інструментарій дозволить підприємству максимально дослідити його зв'язки у складній взаємопов'язаній бізнес-системі та максимально комплексно оцінити його фінансовий стан.

Список використаних джерел

1. Бандурка О.М. Фінансова діяльність підприємств: [підручник] / О.М. Бандурка. Київ : Либідь. 2002. 384 с.
2. Мних Є.В. Економічний аналіз. Львів: Крила, 2004 р. 458 с.
3. Педченко Н.С., Дерпач І.Ф., Шибковський Д.І. Теорія ефективності як напрям поліпшення методики комплексного фінансового аналізу суб'єкту бізнесу. URL: https://scholar.google.com.ua/citations?view_op=view_citation&hl=ru&user=SSor-SIAAAAJ&sortby=pubdate&citation_for_view=SSor-SIAAAAJ:JWITY9-sCbMC (дата звернення: 14.10.2024).
4. Ющенко В.Ю. Методичний інструментарій комплексного аналізу фінансового стану страхової компанії. URL: http://www.vtei.com.ua/doc/2023/vatra2004/zbl4_169.pdf#page=564 (дата звернення: 14.10.2024).

УДК 338.009.12/334.012.34
Т65

МАТЕРІАЛИ

II Всеукраїнської науково-практичної конференції

ТРАНСФОРМАЦІЙНІ ПРОЦЕСИ В ЕКОНОМІЦІ: ВІД КОНКУРЕНЦІЇ ДО КООПЕРАЦІЇ

(м. Хмельницький, 24 жовтня 2024 р.)

Електронне видання

Відповідальна за випуск:
Наталія САПОТНИЦЬКА

Т65 Трансформаційні процеси в економіці: від конкуренції до кооперації. *Матеріали II Всеукраїнської науково-практичної конференції*, м. Хмельницький, 24 жовтня 2024 р. / редкол.: Ю.В. Телячий (гол.) та ін. Хмельницький : ХКТЕІ, 2024. 247 с.